

Zaburzenia okresu
dojrzewania
i zapobieganie wczesnemu
opuszczaniu szkoły

Erasmus+

Chuligan i buntownik?

Młody człowiek zachowujący się w sposób nieakceptowany społecznie często oceniany jest jako niewychowany i określany mianem **chuligana** czy **buntownika**. Taki adolescent jest przez innych **nierozumiany**, a jego wewnętrzne problemy ignorowane. Oceniany jest tylko przez pryzmat zachowania, a nie tego co spowodowało jego postawę.

A może zaburzony psychicznie adolescent?

Może być jednakże potraktowany jako osoba z poważnymi zaburzeniami psychicznymi potrzebująca systemowej pomocy (rodziny, szkoły, specjalistów pedagogów, psychologów i psychiatrów).

Zaburzenia zachowania – wiadomości ogólne

Zaburzenia zachowania to nieprawidłowe zachowania w stosunku do rodzica, nauczyciela i rówieśników, które są niezgodne z normami społecznymi i powszechnie przyjętymi regułami współżycia społecznego. Dotykają nawet 24% adolescentów. Jednym z ich elementów są zachowania ryzykowne czyli te, które prowadzą do wystąpienia szkód zdrowotnych, społecznych i socjalnych. Należą do nich m. in. spożywanie alkoholu, samookaleczenia, nadmierne podejmowanie ryzyka.

Rozpoznanie

Zaburzenie może zostać rozpoznane jeśli wzorzec zachowania **utrzymuje się przez co najmniej pół roku** i nie jest jedynie wynikiem złościwości czy młodzieńczego buntu adolescenta.

Zachowania wskazujące na zaburzenia

Występowanie chociaż jednego z wymienionych zachowań jest wystarczające do rozpoznania zaburzenia zachowania:

- brak motywacji do nauki
- częste kłamanie
- wagarowanie, uciekanie z domu
- napady złości oraz brak posłuszeństwa
- używanie alkoholu, narkotyków i palenie papierosów
- cynizm
- kolczykowanie ciała, tatuaże
- samookaleczanie
- tyranizowanie i okrucieństwo wobec ludzi oraz zwierząt
- dewastacja otoczenia, podpalenia, kradzieże

Pomocy!

Często zachowania problemowe stanowią **wołanie o pomoc** adolescenta, nie potrafiącego inaczej wyrazić swoich potrzeb.

Erasmus+

Pomoc systemowa

Wczesna diagnoza i współpraca rodziny, szkoły oraz specjalistów psychologów, pedagogów i psychiatrów to kluczowe aspekty procesu terapeutycznego zaburzeń zachowania.

DLACZEGO?

W poszukiwaniu czynników, które mogły przyczynić się do wystąpienia lub nasilenia zachowań problemowych dokonuje się analizy sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i społecznej.

Tylko u niewielkiego procenta badanych zaburzenia zachowania mają podłoże biologiczne czy genetyczne. Zazwyczaj jednak to czynniki psychologiczne i środowiskowe są tymi, które przyczyniają się do wystąpienia zaburzeń zachowania.

Erasmus+

Najczęstsze predyktory trudności wychowawczych

- częste i intensywne konflikty między rodzicami/opiekunami
- rozpad rodziny
- zmiany opiekunów dziecka
- brak stabilizacji sytuacji życiowej i ekonomicznej
- kłopoty finansowe rodziny

Terapia adolescenta

Terapia w zaburzeniach zachowania ukierunkowana jest na rozwój i kształcenie podstawowych umiejętności psychospołecznych, zdolności do samokontroli oraz przyjaznych sposobów prowadzenia komunikacji.

Ma na celu rozwijanie zachowań adaptacyjnych oraz opanowanie technik kontroli własnych emocji, a także umiejętności ich identyfikacji i świadomości ich źródeł.

Wsparcie dla rodziny

Rodzice / opiekunowie nie muszą być pozostawieni sami sobie z problemem zaburzeń zachowania ich dziecka.

Ważne aby pozostawali w kontakcie ze szkołą (wychowawcą, pedagogiem i psychologiem). Jeśli będzie taka potrzeba, oni skierują ucznia i ewentualnie jego bliskich na terapię specjalistyczną poza placówką (w ścisłej z nią współpracy).

Rodzice w ramach tej terapii zostają wyposażeni w wiedzę i umiejętności stosowania skutecznych metod wychowawczych, efektywnej komunikacji z dzieckiem oraz strategii negocjacyjnych, przydatnych w rozwiązywaniu wielu problemów.

Erasmus+

Edukacja nauczycieli

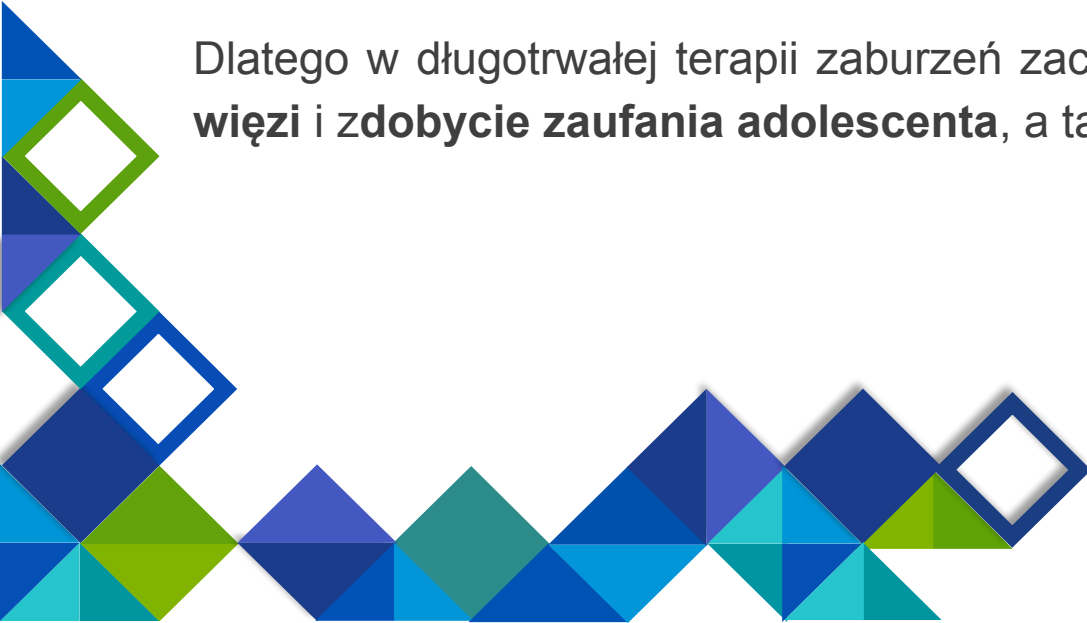
Dobłą praktyką dla nauczycieli pozostających w kontakcie z uczniami z zaburzeniami zachowania jest praca w tzw. *systemie wzmocnień*: regularne **nagradzanie zachowania pożądanego**, **dostrzeganie wysiłków** i **pozytywnego działania**.

Warto też podpisać z uczniem „kontrakt”, w którym zawarte będą zasady współpracy. Uczeń jest świadomy swoich praw i obowiązków, zna swoje granice i stara się ich przestrzegać. W ten sposób uczy się odpowiedzialności.

Więź, zaufanie, miłość

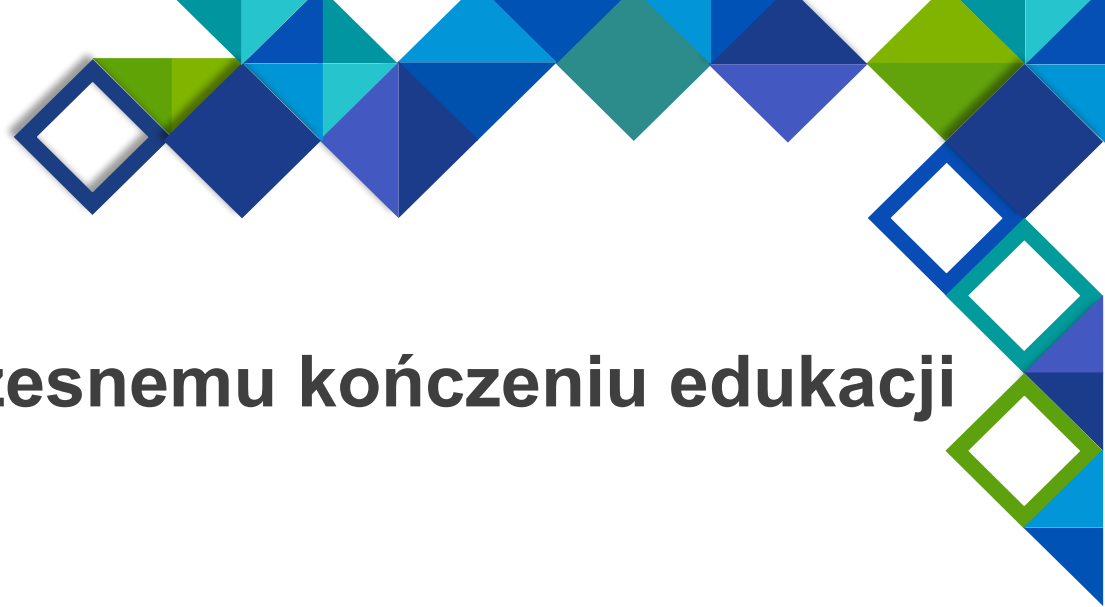
Najbardziej pierwotną **przyczyną** zaburzeń zachowania jest przekonanie młodego człowieka, że **nie jest przez nikogo kochany**.

Dlatego w długotrwałej terapii zaburzeń zachowania kluczem jest **zbudowanie więzi** i **zdobycie zaufania adolescenta**, a także otoczenie go **miłością**.

Jak stworzyć dobrą relację

- **BYĆ** – dać swój czas na jakościowe aktywności
- Słuchać i rozmawiać
- Szanować i akceptować
- Doceniać starania i nagradzać najmniejsze sukcesy
- Nie stosować przemocy czy to werbalnej, emocjonalnej czy fizycznej

Jak zapobiec przedwczesnemu kończeniu edukacji

- zadania szkoły

Nauczycielu:

- uczynić swoje zajęcia ciekawymi i inspirującymi dla swoich uczniów
- indywidualizuj zadania i ocenianie, udzielaj konstruktywnej informacji zwrotnej
- stosuj maksimum pozytywnych wzmocnień, doceniaj i nagradzaj wysiłki i sukcesy
- motywuj pozytywnie – ukazuj wartość edukacji
- pytaj o informację zwrotną od uczniów – jaka szkoła byłaby dla nich atrakcyjna?
- miej oczy i serce szeroko otwarte – podaj dłoń zauważysz, że uczeń potrzebuje wsparcia
- rozmawiaj ze swoimi uczniami i ich rodzicami / opiekunami
- skieruj do profesjonalisty jeśli sam nie jesteś w stanie pomóc
- zaoferuj zajęcia dodatkowe, na których uczeń będzie mógł rozwijać swoje pasje, być kreatywnym i nabierać pewności siebie

Zalecenia dla rodzica / opiekuna i nauczyciela

Rodzicu – wspieraj swoje dziecko, kochaj je bezwarunkowo, rozmawiaj z nim, nie atakuj. Kiedy czujesz się bezradny – poproś o pomoc specjalistów. W ten sposób poczujesz się silny i odzyskasz sprawczość.

Erasmus+

“Dziecko chce być dobre.

Jeśli nie umie – naucz,
jeśli nie wie – wytłumacz,
jeśli nie może – pomóż.”

(J. Korczak)

Opracowanie:
Joanna Baraniecka
Agnieszka Osial
Anna Mosior

Fonts used: Montserrat

Presentation Template:

SlidesMania

Images: Unsplash

Please keep this slide or mention us and the other resources used
in the footer of a slide.